

МАЛАЙЗИЯ МАҢҒЫСТАУҒА БЕТ БҰРДЫ

МАҢҒЫСТАУ МЕН МАЛАЙЗИЯ АРАСЫНДАҒЫ БАЙЛАНЫС ЖАҢА МАЗМҰН-МЕН ТОЛЫҒА БАСТАДЫ. БҰҒАН СОҢҒЫ КҮНДЕРІ ӨҢІРДЕ ӨТКЕН БІРҚАТАР КЕЗДЕСУЛЕР МЕН ІС-ШАРАЛАР ДӘЛЕЛ. ТУРИЗМНЕН БАСТАЛҒАН ӨЗАРА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҚ САУДА-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҰНТЫ-МАҚТАСТЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІНЕ ҰЛАСТЫ. АҚТАУДА «VISIT MALAYSIA 2026–2027: DISCOVER, CONNECT AND GROW!» АТТЫ ТУРИСТІК ІС-ШАРА ӨТТІ.

Кездесудің негізгі мақсаты – Малайзияның туристік әлеуетін қазақстандық нарыққа таныстыру, туризм саласындағы іскерлік байланыстарды кеңейту және екі елдің туристік индустрия өкілдері арасында жаңа әріптестік орнату. Іс-шара барысында Малайзияның туристік бағыттары мен мүмкіндіктері таныстырылды. Елдің табиғаты, жағажайлары мен аралдары, мәдениеті, гастрономиясы, отбасылық және экологиялық туризм бағыттары шетелдік қонақтарға арналған туристік өнімдердің негізгі бөлігі ретінде ұсынылады.

Малайзия үшін 2026 жыл туризм саласында айрықша маңызға ие. Visit Malaysia 2026 ұлттық науқаны аясында бұл ел өзінің туристік брендин халықаралық деңгейде кеңінен ілгерілетіп, шетелдік туристер ағынын арттыруды көздеп отыр. «Malaysia Truly Asia» бренді арқылы елдің мәдени және табиғи ерекшеліктерін танытуға басымдық берілуде.

Ақтаудағы кездесуге Малайзияның Қазақстандағы Елшілігінің өкілдері, «AirAsia» әуе компаниясы және Маңғыстау өңірінің туроператорлары қатысты. Бұл өз кезегінде шараның тек таныстырылыммен шектелмей, туризм саласындағы нақты іскерлік байланыстарды жолға қоюға бағытталғанын аңғартады.

Маңғыстаудың бұл үдерістегі орны бөлек. Каспий жағалауы,

Туризммен қатар, екіжақты қарым-қатынастың экономикалық бағыты да назарда. Малайзия – Оңтүстік-Шығыс Азиядағы өнеркәсіп, электроника, қаржы, химия, агроөнеркәсіп, логистика, авиатөкілік, IT және туризм салалары – дамыған мемлекеттердің бірі. Ал Маңғыстау өзінің мұнай-газ

рылымнан кейінгі келесі қадам – инвестициялық және сауда-экономикалық байланыстарды талқылау болды. Маңғыстау облысының әкімі Нұрдаулет Қылыбай Малайзияның Қазақстандағы Төтенше және Өкілетті Елшісі Мохд Адли бин Абдулламен кездесті. Кездесуде тараптар

ресурстары, көлік-логистикалық мүмкіндіктері, Каспий теңізіндегі орны және жаңартылатын энергетика саласындағы әлеуетімен ерекшеленеді.

Дегенмен қазіргі сауда көрсеткіші екі тарап арасындағы экономикалық байланыстың әлі де бастапқы деңгейде екенін көрсетеді. 2026 жылдың сегіз айында Маңғыстау облысы мен Малайзия арасындағы сыртқы сауда айналымы 233 мың АҚШ долларын құрады. Оның 5 мың доллары – экспорт, 228

сауда-экономикалық байланыстарды нығайту, инвестиция тарту және бірлескен жобаларды іске асыру мүмкіндіктерін талқылады. Малайзия тарапы Маңғыстаудың мұнай-газ, логистика, туризм және энергетика салаларындағы әлеуетіне қызығушылық білдірді. Елші өңірдің инвестициялық мүмкіндіктерін Малайзияның іскерлік қауымдастығына таныстыруға дайын екенін жеткізді.

Өз кезегінде облыс әкімі Маңғыстау мен Малайзия арасындағы өзара тиімді әріптестікті дамытуға қолдау көрсетілетінін атап өтті.

– Малайзияда өнеркәсіп, электроника, қаржы жүйесі, химия өнеркәсібі, агроөнеркәсіп, логистика, автокөлік, туризм, IT және білім беру салалары жақсы дамығаны бізге мәлім. Осы бағыттар бойынша ынтымақтастықты нығайтуға бағытталған бастамаларды қолдауға дайынбыз, – деді Нұрдаулет Қылыбай.

Осылайша, Ақтаудағы туристік таныстырылымнан басталған Малайзиямен байланыс келесі күні инвестициялық және экономикалық әріптестік мәселелерін талқылауға ұласты. Бұл Маңғыстаудың халықаралық байланыстарды кеңейтіп, өңір экономикасына жаңа серіктестер мен инвестиция тартуға ұмтылысын көрсетеді.

«МАҢҒЫСТАУ» АҚПАРАТ

Су айдындарын сақтау үшін Қазақстан қандай жұмыстар атқарып жатыр?

СУ – ТАБИҒИ РЕСУРС ҚАНА ЕМЕС, ЕЛДІҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІГІ МЕН ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫНА ТІКелей ӨСЕР ЕТЕТІН СТРАТЕГИЯЛЫҚ ФАКТОР. СОҢҒЫ ЖЫЛДАРЫ ҚАЗАҚСТАНДА АРАЛ ТЕҢІЗІН ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ ЖӘНЕ КАСПИЙДІҢ СУ РЕСУРСТАРЫН САҚТАУ БАҒЫТЫНДАҒЫ ЖҰМЫСТАР ҚАТАР КҮШЕЙІП КЕЛЕДІ. МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫНЫҢ ТАПСЫРМАСЫНА СӘЙКЕС СОЛТҮСТІК АРАЛДЫ ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУДІҢ КЕЛЕСІ КЕЗЕҢІ ӨЗІРЛЕНІП, КАСПИЙ ТЕҢІЗІН САҚТАУ ЖӨНІНДЕГІ МЕМЛЕКЕТАРАЛЫҚ БАҒДАРЛАМА ДАЙЫНДАУ ҚОЛҒА АЛЫНҒАН. БҰЛ ЕКІ СУ АЙДЫНЫНЫҢ МӘСЕЛЕСІ БӨЛЕК БОЛҒАНЫМЕН, ТҮЙІНІ ОРТАҚ – СУ РЕСУРСТАРЫН ТИІМДІ ПАЙДАЛАНУ ЖӘНЕ ТАБИҒИ ЭКОЖҮЙЕЛЕРДІ САҚТАУ.

СОЛТҮСТІК АРАЛДЫҢ СУЫ КӨБЕЙІП КЕЛЕДІ

Қазақстанның Аралды қалпына келтіру бағытындағы ұзақмерзімді жұмысының нәтижесі нақты көрсеткіштерден көрінеді. Бүгінде Солтүстік Аралдағы су көлемі 23,4 млрд текше метрге жеткен. 2022 жылы бұл көрсеткіш 19 млрд текше метр болса, 2023 жылы – 21 млрд, 2024 жылы 22 млрд текше метрді құраған. Өткен жылдың қорытындысында теңіздегі су көлемі 23 млрд текше метрге жетті. Осы кезеңде Солтүстік Аралдың аумағы 36 пайызға ұлғайып, су көлемі екі есеге жуық артқан. Ал судың минералдану деңгейінің екі есе төмендеуі теңіздегі тіршілік иелері мен экожүйенің қайта қалпына келуіне мүмкіндік беріп отыр. Алдағы міндет бұдан да ауқымды. Дүниежүзілік банкпен бірлесіп әзірленген жоба аясында Көкарал бөгетін реконструкциялау және су деңгейін Балтық жүйесі бойынша 44 метрге дейін көтеру көзделген. Нәтижесінде алдағы 5-6 жылда Солтүстік Аралдың аумағын 3,9 мың шаршы шақырымға, ал су көлемін 34 млрд текше метрге жеткізу жоспарланып отыр.

Бұл ретте теңізге су жеткізу ғана емес, суды үнемдеу де маңызды. Түркістан және Қызылорда облыстарында ирригациялық жүйелерді жаңғырту және автоматтандыру бойынша 160-тан астам жобаны іске асыру жоспарланған. Үнемделген су Солтүстік Аралға бағытталмақ.

КАСПИЙДІҢ ЖАҒДАЙЫ АЛАНДАТАДЫ

Аралдағы оң өзгерістер Каспийдің қазіргі жағдайына алаңдамауға негіз бола алмайды. Керісінше, Каспий теңізінің тайыздануы, биоалуантүрліліктің сақталуы, ластану және теңіз деңгейінің төмендеуі бүгінде бірнеше мемлекетке ортақ мәселе ретінде қарастырылып отыр. Каспийге 130 өзен құяды. Олардың ішінде теңізге түсетін су көлемі жөнінен Еділдің үлесі басым болса, Жайық та маңызды су артерияларының бірі саналады. Жайық-Каспий бассейні бойынша 2025 жылы Жайық өзенінен Каспийге 6 млрд текше метр, Қиғаш өзенінен 4,9 млрд. текше метр су келген. 2026 жылы аталған екі өзеннен келген судың жиынтық көлемі шамамен 7,3 млрд текше метр болған.

Бұл деректер Каспийдің жағдайын тек теңіз жағалауындағы елдердің ғана емес, трансшекаралық су ресурстарын пайдаланатын мемлекеттердің де ортақ жауапкершілігі ретінде қарастыру қажеттігін көрсетеді.

Қазақстан Каспий мәселесін халықаралық деңгейде көтеріп келеді. Каспий теңізін сақтау жөніндегі мемлекетаралық бағдарлама әзірлеу және арнайы ғылыми-зерттеу институтын құру бойынша жұмыс жүргізілуде. Ақтауда өткен Каспий теңізі жөніндегі жоғары деңгейдегі диалогте теңіз деңгейінің төмендеуі, биоалуантүрлілікті сақтау, ластанумен және теңіз қоқысымен күрес, мониторинг пен деректер алмасу мәселелері талқыланды.

Маңғыстау үшін бұл мәселелердің маңызы айрықша. Себебі Каспийдің жағдайы өңірдің экологиясына ғана емес, жағалау инфрақұрылымына, балық шаруашылығына, туризмге және теңіз маңындағы халықтың тұрмыс-тіршілігіне де әсер етеді. Жапония Үкіметінің қолдауымен іске қосылған «Каспий теңізі деңгейінің төмендеуі жағдайында орнықтылықты арттыру» жобасы да – осы бағыттағы халықаралық ынтымақтастықтың бір көрінісі. Жоба теңіздің тайыздану салдарын бағалауға және оны азайту жолдарын ғылыми деректер мен цифрлық құралдар арқылы зерделеуге бағытталған.

Сонымен бірге БҰҰ Даму бағдарламасы және халықаралық серіктестермен теңіз және жағалау ресурстарын басқару, қалдықтарды азайту, айналымды экономиканы дамыту және Каспийдің биоалуантүрлілігін сақтау бағытында жобалар әзірленуде. Аралдың бүгінгі жағдайы бір маңызды нәрсені көрсетті. Табиғи апаттың салдарын жою бір күнде жүзеге аспайды. Ондаған жылға созылатын жүйелі жұмыс, ғылыми негізделген шешім және мемлекетаралық келісім қажет. Сол тәжірибе Каспий үшін де маңызды сабақ болмақ. Аралдың қайта толысуы – экологиялық мәселелерді шешуге болатынының дәлелі. Ал Каспийді сақтау – мәселенің одан әрі күрделенуіне жол бермеуді талап ететін ортақ міндет.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

• БҮГІНГІ САНДА

КЕНДІРЛІДЕГІ ҚҰРЫЛЫС ҚАРҚЫНДЫ

» 3

тарихи-мәдени мұрасы, ерекше табиғи ландшафттары мен туристік нысандары өңірді халықаралық туризм нарығына шығару үшін үлкен мүмкіндік береді. Сондықтан шетелдік туристік нарықпен тікелей байланыс орнату жергілікті туризм индустриясының дамуына серпін бере алады.

мың доллары – импорт үлесінде. Бұл көрсеткішті арттыру үшін жаңа бағыттарды іздеу қажеттігі айқын. Осы тұрғыдан алғанда, Ақтаудағы туристік кездесу екі ел арасындағы байланыстарды кеңейтудің алғашқы баспалдақтарының бірі болуы мүмкін.

Туризм саласындағы танысты-